

ENCYCLOPAEDIA MAEANDREA

1

MAŁA ENCYKLOPEDIA
KULTURY ŚWIATA ANTYCZNEGO

TOM I

A—Ł

WARSZAWA 1958
PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE

Rozpoczynając w r. 1945 wydawnictwo miesięcznika „Meander“ mieliśmy na celu upowszechnienie wiedzy o antyku, nawiązując do wiecznie trwałych wartości, jakie tkwią w jego kulturze.

W miarę postępu prac do miesięcznika przybyły serie wydawnictw książkowych: „Biblioteka Meandra“, a następnie „Auctarium Maeandrium“ oraz „Świat starożytny — Biblioteczka Popularna Meandra“. Zdawaliśmy sobie jednak coraz bardziej sprawę z braku w naszym piśmiennictwie podstawowej publikacji typu encyklopedycznego, która mogłaby stanowić dla szerokiego grona czytelników źródło zasadniczych wiadomości ujętych w hasła słownikowe, wyjaśniające i uzupełniające zasób wiedzy czerpanej z wydawnictw Meandra oraz z wydawnictw historycznych i literackich, nawiązujących do tradycji świata antycznego.

Tak zrodziła się myśl opracowania „Małej Encyklopedii Kultury Świata Antycznego“.

Ostatnim wydawnictwem słownikowym tego typu w literaturze polskiej (obejmującym zresztą jedynie wąski zakres wiedzy o antyku, mianowicie mitologię) był „Słownik mitologiczny“ w 3 tomach (586, 588 i 708 stron) Alojzego Osińskiego, wydany w latach 1806–1812. Nie ma chyba w piśmiennictwie innych narodów, których kultura oparta jest o tradycje wielkiej cywilizacji grecko-rzymskiej, półtorawiekowej luki w tego rodzaju publikacjach. Należało więc naszym zdaniem brak ten usunąć jak najspieszniej.

Pomimo współpracy liczego grona młodszych pracowników naukowych opracowywanie haseł i ustalanie najwłaściwszej formy nie mogło nastąpić szybko ze względu na poszukiwanie nowych dróg w pracy nad słownikiem.

„Mała Encyklopedia“ obejmuje hasła z następujących zakresów wiedzy o świecie antycznym: z mitologii, historii, literatury, archeologii, sztuki, geografii, prawa, religii, techniki.

Nowość w stosunku do zagranicznych wydań encyklopedycznych tego typu stanowi wprowadzenie działu dotyczącego piśmiennictwa polsko-łacińskiego. Czytelnik znajdzie w nim również zwroty i przysłowia łacińskie najczęściej spotykane w literaturze współczesnej i w języku potocznym.

Zdajemy sobie sprawę, że nie zdołaliśmy się w tej pracy ustrzec

błędów, braków i przeoczeń. Sądzymy jednak, że wobec pilnego zapotrzebowania społecznego na tego rodzaju publikację lepiej jest oddać I tom „Małej Encyklopedii“ (A—L) do użytku czytelników w obecnej formie niż przedłużać prace nad jego doskonaleniem.

Specjalne trudności nastęczało ustalenie pisowni wielu imion i nazw. Na ogół starano się podawać je w postaci, w jakiej znane są i najczęściej występują w tradycji polskiej. Imiona i nazwy mniej znane podawano z reguły w oryginalnej pisowni łacińskiej bądź w transkrypcji z greki.

Odnalezienie potrzebnego objaśnienia ułatwić mają liczne odsyłacze, stosowane zwłaszcza w przypadkach występowania kilku wariantów pisowni tego samego wyrazu. Szczególnym przypadkiem są odsyłacze formalne typu ARYST... zob. ARIST, EF... zob. EPH... — wskazujące na użytą pisownię całej grupy wyrazów o jednakowych sylabach nagłosowych.

Wyraz hasłowy, jeżeli jest użyty w tekście hasła, występuje z reguły — niezależnie od liczby i przypadku — w formie skróconej do pierwszej litery.

Szczególnym przypadkiem haseł są imiona rodów rzymskich podawane zawsze w łacińskiej formie liczby mnogiej, np. *Appii*, *Claudii*. W tekście hasła, przy objaśnianiu poszczególnych przedstawicieli danego rodu skrót imienia zastępuje imię w liczbie pojedynczej, a więc: *Appius*, *Claudius*.

Z grona licznych współpracowników opracowujących poszczególne hasła największy wkład wnieśli pracownicy nauki: prof. dr Maria Bernhard, dr Maria Cytowska, mgr Ewa Czerny, mgr Juliusz Domański, mgr Barbara Filarska, mgr Magdalena Freyd, dr Adam Jachymczyk, kand. n. Oktawiusz Jurewicz, mgr Hanna Jurewiczowa, mgr Krystyna Kreyser, mgr Helena Krępska-Piszczkowa, prof. dr Kazimierz Kumaniecki, mgr Zofia Kurzelanka, prof. dr Kazimierz Michałowski, dr Gabriela Pianko, dr Anna Sadurska, mgr Helena Sądejowa, mgr Władysław Seńko, mgr Zofia Skulimowska, dr Anna Szelest, doc. dr Lidia Winniczuk, dr Janina Żuławska.

W ostatnim okresie nad ujednoliceniem haseł pracowała dr Gabriela Pianko.

REDAKCJA MEANDRA